

Utilizarea metodei videoconferințelor

pentru obținerea de probe în materie civilă
și comercială în temeiul Regulamentului (CE)
nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001

Ghid practic

Rețeaua Judiciară Europeană
în materie civilă și comercială

Prezentul document a fost întocmit de către serviciile Comisiei și Rețeaua Judiciară Europeană în materie civilă și comercială (<http://ec.europa.eu/civiljustice>).

Recunoscând eficiența videoconferințelor pentru obținerea probelor în cazuri transfrontaliere, Rețeaua Judiciară Europeană în materie civilă și comercială a elaborat prezentul ghid cu scopul de a furniza informații practice care să îi ajute pe judecători să utilizeze într-o mai mare măsură metoda videoconferințelor pentru a obține probe în materie civilă și comercială în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001.

În plus, în cadrul planului de acțiune în domeniul e-justiției europene, statele membre ale Uniunii Europene au fost de acord să coopereze pentru promovarea utilizării videoconferințelor și pentru realizarea de schimburi de experiență și bune practici. Această activitate se desfășoară în conformitate cu cadrul juridic existent și respectă garanțiile procedurale în vigoare atât la nivelul statelor membre, cât și la nivelul Uniunii Europene.

Drept urmare, au fost elaborate un manual și o broșură cu privire la utilizarea echipamentelor de videoconferință în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere de pe teritoriul Uniunii Europene.

Obiectivul prezentului document este acela de a completa aceste informații.

Introducere

Deseori, în cazul contestării unui caz, instanța este nevoită să obțină probe pentru a putea dovedi o cerere. Există mai multe posibilități de obținere a probelor, iar, uneori, este necesară audierea unor martori sau experți. Procedura de obținere a probelor se complică atunci când acestea trebuie obținute din altă țară. Distanța fizică între instanță și persoana care urmează a fi audiată, precum și diferențele care există între normele și legislația din fiecare jurisdicție pot ridica bariere în calea obținerii probelor.

Din acest motiv, unul dintre primele instrumente de cooperare judiciară în materie civilă adoptate de Consiliul Uniunii Europene a fost Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială. În timp ce prezentul material informativ se concentrează asupra Regulamentului (CE) nr. 1206/2001, este important de remarcat faptul că și alte instrumente conțin dispoziții

privind probele. De exemplu, articolul 9 din Regulamentul (CE) nr. 861/2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă prevede că o instanță sau un tribunal stabilește mijloacele de obținere a probelor și întinderea probelor necesare pentru pronunțarea hotărârii, în conformitate cu prevederile privind admisibilitatea probelor. Instanța sau tribunalul poate încuviința obținerea de probe prin depoziii scrise ale martorilor, experților sau părților și, mai ales, poate încuviința, de asemenea, obținerea de probe prin videoconferință sau prin intermediul altor tehnologii de comunicare, în cazul în care sunt disponibile mijloacele tehnice corespunzătoare.

Recunoscând eficiența videoconferințelor în ceea ce privește obținerea de probe în cazuri transfrontaliere, Rețeaua Judiciară Europeană în materie civilă și comercială (RJE civilă) a elaborat prezentul material informativ cu scopul de a furniza informații practice care să îi ajute pe judecători să utilizeze într-o mai mare măsură metoda videoconferințelor. ●

Regulamentul (CE) nr. 1206/2001

Acest regulament stabilește normele de procedură pentru facilitarea procedurii de obținere a probelor într-un alt stat membru. Regulamentul este aplicabil de la 1 ianuarie 2004 pe întreg teritoriul Uniunii, în toate statele membre cu excepția Danemarcei. În statele membre în cauză acesta înlocuiește Convenția de la Haga din 1970.

Pentru mai multe detalii cu privire la regulament, consultați ghidul practic disponibil la:

http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_taking_evidence_en.pdf

Regulamentul poate fi consultat la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:174:0001:0024:EN:PDF>

Regulamentul se aplică exclusiv în cazurile civile și comerciale și nu poate fi invocat pentru a obține probe care nu sunt menite a fi utilizate în cadrul procedurilor judiciare inițiate sau viitoare. Acesta asigură două canale principale pentru obținerea probelor necesare. Primul canal, prevăzut la **articolul 10**, este acela în care instanța dintr-un

stat membru solicită instanței dintr-un alt stat membru să obțină probele. Cel de-al doilea canal, prevăzut la **articolul 17**, permite unei instanțe dintr-un stat membru, cu acordul statului membru solicitat, să obțină probele direct din acel stat membru.

Detaliile privind instanțele competente din fiecare stat membru și cerințele fiecărei jurisdicții sunt disponibile în Atlasul Judiciar European, la:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_ro.htm

În cazul în care o instanță solicitată se angajează să obțină probe în numele unei instanțe solicitante în temeiul **articolelor 10-12**, aceste probe se obțin în conformitate cu legislația statului membru solicitat și pot face obiectul unor măsuri coercitive.

În cazul în care o instanță solicitantă dorește să obțină probe în mod direct în temeiul **articolului 17**, aceasta trebuie să adreseze o cerere organismului central sau autorității competente a statului membru solicitat.

Există un număr redus de motive pentru care această cerere poate fi respinsă, spre exemplu, cererea nu se încadrează în domeniul de aplicare a regulamentului, nu conține toate informațiile necesare sau contravine principiilor fundamentale de drept din statul membru solicitat. În momentul adoptării unei decizii cu privire la aprobarea unei cereri în temeiul **articolului 17**, organismul central al statului membru solicitat poate preciza condițiile în baza cărora pot fi obținute probele. În cazul aprobării cererii, instanța solicitantă are responsabilitatea să desemneze și să pună la dispoziție persoana sau persoanele care trebuie să obțină probele. Diferența majoră între această metodă și obținerea de probe în mod direct constă în faptul că aceasta din urmă se poate efectua doar în mod voluntar, neputând fi aplicate măsuri coercitive. În cazul în care o cerere include audierea unei persoane, instanța solicitantă este responsabilă pentru informarea persoanei respective cu privire la aceste drepturi. ●

Utilizarea metodei videoconferințelor

Regulamentul încurajează utilizarea tehnologiei comunicațiilor în procedura de obținere de probe, în special prin intermediul videoconferințelor și teleconferințelor. RJE în materie civilă a promovat, de asemenea, utilizarea videoconferințelor atât prin demonstrații practice desfășurate în cadrul reuniunii sale anuale de la Lisabona din 2006, cât și prin aducerea la cunoștința membrilor a detaliilor referitoare la echipamentele și spațiile pentru videoconferințe din statele membre. Informațiile cu privire la instanțele dotate cu echipamente și spații pentru videoconferințe sunt disponibile, de asemenea, în Atlasul Judiciar European.

Din luna iunie a anului 2007, Consiliul Justiție și Afaceri Interne analizează progresele înregistrate în domeniul e-justiției care au implicat utilizarea metodei videoconferințelor.

Reprezentanți ai tuturor statelor membre și ai instituțiilor Uniunii Europene și-au exprimat sprijinul pentru dezvoltarea metodei

videoconferințelor în cazurile transfrontaliere. În cadrul Consiliului, grupul de lucru privind e-justiția a elaborat un manual și o broșură cu privire la utilizarea echipamentelor pentru videoconferințe în procedurile judiciare transfrontaliere din cadrul Uniunii Europene. Obiectivul acestui ghid practic este acela de completa această activitate.

În ciuda sprijinului acordat și a eforturilor depuse până în prezent pentru promovarea utilizării acestei metode, este evident faptul că utilizarea videoconferințelor în statele membre este inconsecventă. Recunoscând eficiența videoconferințelor pentru obținerea de probe în cazuri transfrontaliere, RJE în materie civilă a elaborat prezentul material informativ cu scopul de a furniza informații practice care să îi ajute pe judecători să utilizeze într-o mai mare măsură metoda videoconferințelor.

Deși a fost adoptată o decizie politică în sensul aplicării unor considerente diferite în ceea ce privește modalitatea de tratare a probelor în funcție de metoda prin care sunt

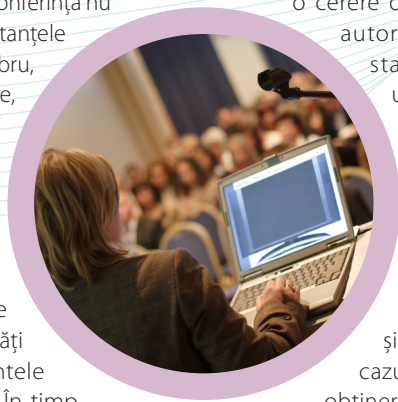
obținute, respectiv de către o instanță solicitată în numele unei instanțe solicitante sau direct de către instanța solicitantă, este evident faptul că Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 prevede utilizarea într-o mai mare măsură a tehnologiei moderne în vederea facilitării obținerii de probe. Considerentul 8 prevede următoarele: „pentru ca procedurile judiciare în materie civilă sau comercială să fie eficiente, este necesar ca transmiterea și executarea cererilor privind desfășurarea unei proceduri de obținere de probe să se facă direct și prin cele mai rapide mijloace posibile între instanțele statelor membre”.

Cel mai eficient mod de a obține probe în mod direct este prin intermediul videoconferințelor. În caz contrar, este necesară deplasarea martorului la instanța solicitantă din altă țară sau a funcționarilor instanței respective în vederea audierii martorului. Aceste deplasări fac, în mod evident, ca procedura să fie una costisitoare și de durată. Videoconferința reprezintă o soluție convenabilă și eficientă la aceste probleme. Deși pot apărea probleme delicate în anumite cazuri de familie în care

utilizarea metodei videoconferințelor se poate dovedi necorespunzătoare, în majoritatea cazurilor care se încadrează în domeniul de aplicare a Regulamentului utilizarea videoconferințelor pentru audieri nu ar trebui să pună probleme.

Echipamentele de videoconferință nu sunt instalate în toate instanțele civile din fiecare stat membru, însă, în unele state membre, există posibilitatea utilizării echipamentelor instalate în alte locații, cum ar fi instanțele penale, închisorile sau spațiile private în care acestea sunt disponibile. Unele state membre dețin unități mobile, iar echipamentele pot fi adesea închiriate. În timp, este posibil ca tot mai multe instanțe să dispună de echipamentele și spațiile necesare. Desigur, cu cât instanțele locale vor recurge mai mult la metoda videoconferințelor, cu atât echipamentele vor fi mai ușor disponibile.

O instanță care dorește să obțină dovezi direct de la un martor aflat într-un alt stat membru poate face acest lucru în temeiul **articolului 17** din regulament. Avantajul unei astfel de cereri este acela că probele pot fi obținute în conformitate cu legislația statului solicitant. Pentru aceasta, trebuie adresată o cerere organismului central sau autorității competente din statul membru solicitat, utilizând formularul I din anexa la regulament. Organismul central sau autoritatea competentă trebuie să informeze instanța solicitantă, în termen de 30 de zile, dacă cererea se aprobă și, dacă da, în ce condiții. În cazul aprobării unei cereri de obținere de probe în mod direct, instanța solicitantă este responsabilă pentru desemnarea și punerea la dispoziție a persoanei sau persoanelor care să obțină probele. De asemenea, instanța solicitantă trebuie să aducă la cunoștința martorului

faptul că probele pot fi furnizate doar în mod voluntar.

Videoconferințele pot fi organizate și în temeiul **articolelor 10-12** din regulament în cazul în care o instanță solicită unei instanțe dintr-un alt stat membru să obțină dovezi în numele său. Instanța solicitată trebuie să execute cererea în termen de 90 de zile de la primire, acționând în conformitate cu legislația statului membru din care face parte. Instanța solicitantă poate solicita ca cererea să fie executată în conformitate cu o procedură specială, cu condiția să fie compatibilă cu legislația statului membru al instanței solicitate, sau invocând motive de dificultăți practice majore. În acest caz, părțile și/sau reprezentanții instanței solicitante pot fi prezenți la audiere și pot participa, fie personal, fie prin videoconferință, cu condiția ca participarea lor să fie permisă de legislația statului membru în care este formulată cererea. Este de responsabilitatea instanței solicitate să stabilească condițiile participării acestora. ●

Considerente practice

În momentul adoptării unei decizii privind posibilitatea și modul de obținere a probelor prin videoconferință se ridică o serie de întrebări care sunt prezentate în continuare împreună cu răspunsurile lor. Mai multe informații cu privire la situația fiecărui stat membru sunt disponibile în fișele informative din Atlasul Judiciar European în materie civilă¹

1

De unde pot afla dacă un stat membru acceptă participarea prin videoconferință sau obținerea de probe în mod direct prin intermediul videoconferinței?

Consultați informațiile menționate în fișa informativă a statului membru respectiv de pe site-ul internet al Atlasului Judiciar.

2

Există restricții cu privire la tipul de probe care se pot obține sau locația în care trebuie organizată audierea prin videoconferință într-un anumit stat membru?

Consultați informațiile menționate în fișa informativă a statului membru respectiv de pe site-ul internet al Atlasului Judiciar.

3

Unde sunt disponibile detaliile instanțelor competente în temeiul regulamentului?

Instanțele desemnate de statele membre sunt menționate în Atlasul Judiciar European la: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_searchmunicipality_ro.jsp#statePage0

4

Cum pot afla datele de contact ale organismului central sau ale autorității competente dintr-un alt stat membru?

Aceste date sunt, de asemenea, disponibile în Atlasul Judiciar European la: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_ro.htm

5

În cazul în care un organism central sau o autoritate competentă aprobă o cerere de obținere de date în mod direct în temeiul articolului 17

prin videoconferință, cum pot afla instanța sau locația dotată cu echipamente de videoconferință cea mai apropiată de persoana care urmează a fi audiată?

Aceste informații sunt disponibile pe site-ul Atlasului judiciar european, la: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_ro.htm

6

Cum aflu în ce limbă trebuie întocmită cererea?

Răspunsul poate fi aflat tot din Atlasul Judiciar European, secțiunea Comunicările statelor membre, la:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_otherinfo_ro.htm

7

Ce formulare trebuie utilizate pentru întocmirea cererii?

În cazul în care cererea de participare la obținerea de probe prin videoconferință se întocmește

în temeiul **articolelor 10-12**, se completează formularul A. Cererile pentru obținerea de probe în mod direct în temeiul **articolului 17** trebuie întocmite prin utilizarea formularului I. Acestea și toate celelalte formulare prevăzute în regulament pot fi consultate, completate și traduse și în Atlasul Judiciar European la:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_filling_ro.htm

8

Cum pot afla dacă celălalt stat membru va percepe taxe?

Consultați informațiile menționate în fișa informativă a statului membru respectiv de pe site-ul internet al Atlasului Judiciar.

9

Cine este responsabil pentru înștiințarea persoanei care urmează a fi audiată cu privire la participarea acesteia?

În general, atunci când se întocmește o cerere de participare în cadrul unei audieri în temeiul **articolelor 10-12**, instanța solicitată se ocupă de aranjamentele necesare. În cazul în care un stat membru aprobă o cerere de obținere de probe în mod direct în temeiul **articolului 17**, statul membru respectiv va ceda statului membru solicitant responsabilitatea stabilirii contactelor și realizarea aranjamentelor necesare. Consultați detaliile fiecărui stat membru pe site-ul internet al Atlasului Judiciar.

10

Cum se poate proba identitatea persoanei care urmează a fi audiată?

Consultați informațiile menționate în fișa informativă a statului membru respectiv pe site-ul internet al Atlasului Judiciar.

11

Este posibilă sau permisă înregistrarea audierii?

Consultați informațiile menționate în fișa informativă a statului membru respectiv pe site-ul internet al Atlasului Judiciar.

12

Ce legislație se aplică în cazul executării cererii?

În cazul în care o instanță solicită participarea la o videoconferință în temeiul **articolelor 10-12**, se aplică legislația statului membru solicitat. Cu toate acestea, instanța solicitantă poate solicita o procedură specială prevăzută de legislația sa. Instanța solicitată se conformează acestei cerințe cu excepția cazului în care această procedură este incompatibilă cu legislația sa sau din motive de dificultăți practice majore. În cazul în care se aprobă o cerere de obținere de probe în mod direct în temeiul **articolului 17**, instanța solicitantă execută cererea în conformitate cu legislația statului său membru, sub rezerva neaplicării de măsuri coercitive.

13

Cum pot afla în ce limbă se va desfășura audierea și, dacă este necesară prezența interpreților, cine este responsabil pentru asigurarea acestora?

În general, în cazul în care o instanță solicitată obține probe în temeiul **articolelor 10-12**, audierea se va desfășura în limba instanței respective. Pentru mai multe informații cu privire la utilizarea interpreților și la limba utilizată pentru obținerea de probe în mod direct în temeiul **articolului 17**, consultați secțiunea statului membru relevant de pe site-ul internet al Atlasului Judiciar.

14

Ce informații suplimentare va solicita celălalt stat membru?

Consultați fișa informativă a statului membru relevant de pe site-ul internet al Atlasului Judiciar.

Rețeaua Judiciară Europeană
în materie civilă și comercială

Adresă de contact

Comisia Europeană
Direcția Generală Justiție,
Libertate și Securitate
Rețeaua Judiciară Europeană
în materie civilă și comercială
Rue du Luxembourg, 46
B-1000 Bruxelles

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>